

PAUL FISCHER

HOLLYWOOD LA PHENIAN

**Despre iubire, filme și răpiri
în Coreea de Nord**

Traducere din limba engleză de Marina Vraciu

Prefață de Irina-Margareta Nistor

CORINT
ISTORIE

Cuprins

<i>Prefață de Irina-Margareta Nistor</i>	5
<i>Notă asupra surselor, metodelor și denumirilor</i>	11
<i>Distribuția</i>	13
<i>Introducere</i>	15
 Bobina întâi: UN SENS AL DESTINULUI	21
Capitolul 1 – <i>O fotografie pe peluza de la Casa Albastră</i> <i>Cu douăzeci de ani în urmă</i>	23
Capitolul 2 – <i>Directorul Shin și doamna Choi</i>	28
Capitolul 3 – <i>Peștișori printre balene</i>	40
Capitolul 4 – <i>Un curcubeu dublu peste muntele Paekdu</i> ..	53
Capitolul 5 – <i>Primele iubiri ale lui Kim Jong-il</i>	61
Capitolul 6 – <i>Tați și fii</i>	81
Capitolul 7 – <i>Spectacolul cinematografic din</i> <i>Phenian văzut dinăuntru</i>	87
Capitolul 8 – <i>Un sărut de trei secunde</i>	107
Capitolul 9 – <i>Repulse Bay din Hong Kong</i>	120
 Bobina a doua: MUSAFIRII CONDUCĂTORULUI IUBIT ..	127
Capitolul 10 – <i>„Regatul pustnic”</i>	129
Capitolul 11 – <i>Acuzat</i>	146
Capitolul 12 – <i>Musicaluri, filme și studii ideologice</i> ...	152

Capitolul 13 – <i>Răpit</i>	167
Capitolul 14 – <i>Ceilalți</i>	180
Capitolul 15 – <i>Evadarea din Valea Castanilor</i>	201
Capitolul 16 – <i>„Shin Sang-ok a murit aici.”</i>	212
Capitolul 17 – <i>Poziția de tortură</i>	228
Capitolul 18 – <i>Divizia 39</i>	236
Capitolul 19 – <i>Greva foamei</i>	251
Capitolul 20 – <i>Regizorul Shin urmează să vină</i>	261
 Antract: ARTISTA POPORULUI WOO IN-HEE	 275
 Bobina a treia: PRODUCĂTOR: KIM JONG-IL	 285
Capitolul 21 – <i>Împreună</i>	287
Capitolul 22 – <i>Reportofonul</i>	292
Capitolul 23 – <i>Lumini și... motor!</i>	310
Capitolul 24 – <i>Afară din Coreea de Nord</i>	325
Capitolul 25 – <i>Ca un film european</i>	335
Capitolul 26 – <i>Conferința de presă</i>	343
Capitolul 27 – <i>Același pat, visuri diferite</i>	352
Capitolul 28 – <i>O ședință foto completă</i>	358
Capitolul 29 – <i>Monstrul de cauciuc</i>	376
Capitolul 30 – <i>Viena</i>	388
Capitolul 31 – <i>De la Kim pentru Kim</i>	400
Capitolul 32 – <i>Stele și dungi</i>	412
 Epilog: 2013	 425
 Postfață	 437
Mulțumiri	447
Bibliografie selectivă	451

*Pe peluza Casei Albastre, alături de
Președintele Coreei de Sud, Park Chung-hee,
16 mai 1962.*

Capitolul 1

O fotografie pe peluza de la Casa Albastră¹

Cu douăzeci de ani în urmă

În ziua de 16 mai, 1962, Shin Sang-ok se afla la o petrecere la reședința prezidențială din Coreea de Sud. Era în centrul atenției în seara respectivă și, totodată, a întregului Seul.

Recepția făcea parte din evenimentele desfășurate în cadrul ceremoniilor de încheiere a Celui de-al VII-lea Festival de Film din regiunea Asia-Pacific, o competiție anuală ce premia cele mai bune filme produse în Asia. În vârstă de 35 de ani, înalt, într-un smoching alb, cămașă albă apretată și pantaloni negri strâmți, Shin era oaspetele de onoare despre care se vorbea în șoaptă cu multă animație printre invitați. Cu cinci ani în urmă, niciuna dintre persoanele de pe peluză nu știa cum îl cheamă, iar acum era cel mai la modă producător de film, regizorul celor mai mari succese de casă din ultimii doi ani. Criticii se dădeau în vânt după el. Soția lui era cea mai frumoasă și cea mai celebră Artistă a poporului. Iar în această seară, noul său film, *Sarangbang sonnimgwa eomeoni* (*Oaspetele și mama mea*), câștigase trofeul pentru Cel mai bun film,

¹ Casa Albastră (*Cheongwadae*) – traducerea exactă a numelui este „pavilionul țiglelor albastre”. Cuprinde un complex de clădiri care formează reședința oficială a conducătorului Coreei de Sud, considerată „inima națiunii” (n. red.).

primul film coreean care ocupase unul din primele trei locuri într-o competiție internațională.

Shin strivea fără astâmpăr sub pașii săi iarba uscată din fața Casei Albastre. Grădina regală de altădată a dinastiei Joseon, care stăpânise peninsula timp de peste cinci sute de ani, era acum locația unui complex de clădiri prezidențiale alcătuit din construcții tradiționale, cu acoperișuri în pantă, din țiglă albastră. Legendara țiglă era făcută manual și uscată la soare prin metode tradiționale și se spunea că putea rezista sute de ani. Zona de la marginea complexului era, într-un mod mult mai pragmatic, protejată de ziduri foarte înalte și câteva puncte de control dotate cu unități ale poliției naționale și gărzi armate. Foarte puține persoane din afară aveau acces în clădirile Casei Albastre. Era o onoare să te afli în acest perimetru.

La câțiva pași de Shin, fotograful era ocupat cu camera, pregătind blițul și fixând timpul de expunere, în timp ce alți demnitari se așezau în rând lângă Shin, pentru a se fotografia. Erau șapte persoane, însă fotografia urma să aibă în centru trei: Shin, Choi Eun-hee, soția sa, cu care se căsătorise în urmă cu nouă ani, și, între cei doi, noul președinte al Coreei de Sud, generalul Park Chung-hee. Președintele Park avea 44 de ani, era scund, avea niște ochi vicleni, cu pleoape lăsate și urechile mari. Pusese mâna pe putere după o lovitură armată exact cu un an în urmă, în ziua de 16 mai 1961. Înainte de aceasta și el fusese un necunoscut pentru majoritatea oaspeților care se adunaseră acum pe peluza din fața reședinței sale, un general de rangul doi cu o practică impresionantă în sfera militară, fără experiență politică.

Avea însă o mare ambiție pentru țara pe care o iubea și pe care o urmărise coborând, în decursul celor 15 ani de când fusese împărțită, în sărăcie, corupție și haos. Crescuse la țară, în zona cea mai de sud, în mijlocul unor oameni simpli, patrioți,

care doreau un guvern disciplinat și harnic asemenea lor. Odată ajuns în postul de președinte, primul lucru pe care l-a făcut a fost să aresteze zeci de oficiali și oameni de afaceri corupți și să-i scoată pe străzile Seulului, cu lozinci-sandvici atârinate de gât pe care scria „Sunt un porc corupt”! Această manevră îi câștigase instantaneu adorația maselor, ca și anunțul făcut despre o nouă Constituție ce avea să fie ratificată mai târziu, în anul 1962, urmat de alegerile prezidențiale din anul 1963. Își făcuse apariția de multe ori, ca și acum, pentru a-și consolida imaginea publică, prezentându-se în industriile-cheie, printre care și cinematografia, pe care intenționa să o folosească pentru a schimba imaginea Coreei de Sud în lume. Pentru majoritatea oamenilor, Coreea de Sud era o țară din lumea a treia, dezolantă, dependentă de ajutoare, care avea prea puțin de oferit lumii largi, însă premiul obținut azi părea să anunțe deschideri mai luminoase. În consecință, cu ceva timp înainte în anul respectiv, la Centrul Civic din Seul, Park urcase pe scenă pentru a le înmâna lui Shin și Choi premiul.

Mulțimea a izbucnit în aplauze în timp ce Shin și Choi se îndreptau împreună spre scenă. Shin regizase și produsese filmul câștigător, iar Choi interpretase rolul principal, ca în mai toate filmele sale. Shin era cel mai bine cunoscut pentru filmele sale despre femei (interpretate de regulă de Choi), realizate pentru femei, pentru oamenii sărmani care locuiau în Seul și în provinciile rurale, care alcătuiau cel mai fervent public din cinematografe. Soțul și soția erau inseparabili în mintea publicului, un cuplu strălucitor, coproprietarii unei companii, singurul studio de film din Coreea de Sud, Shin Film, care, asemenea emblemei acesteia, o torță aprinsă, era recunoscut imediat de oricine.

Urcând pe scenă, Choi a pornit înaintea soțului său, un indiciu subtil al relației moderne din acest cuplu. Apropiindu-se

de președintele Park, s-a oprit, făcând o plecăciune adâncă, coborând chiar un genunchi, cu o grimasă comică. Președintele și Prima Doamnă izbucniră imediat în râs la gestul îndrăzneț și mimarea servilismului. În spatele ei, Shin și-a înclinat rezervat capul, un gest minim, ca să scape. Îi plăcea recunoașterea, ca și familiaritatea cu mai-marii lumii. Era evident că nu se simțea în largul său înclinându-se în fața celor de pe scenă. Poate că era din cauza profunde neîncrederi în politicieni. Crescuse, totuși, într-o Coree ce fusese înghițită de Imperiul Japonez, abandonată de *politicieni*, pentru a fi colonizată după o mie trei sute de ani de stăpânire. Când împlinise 17 ani, părăsise Coreea pentru a-și face studiile în Japonia, iar la întoarcerea în țară, află că nu mai putea merge în orașul natal, fiindcă, deodată, se găsea într-o altă țară, Coreea *de Nord*, și toate acestea doar ca urmare a manevrelor politicienilor. Cei de stânga sau de dreapta erau cu toții la fel pentru Shin, un rău ce trebuia suportat și, dacă era posibil, de care trebuia să se profite.

Poate că acesta era motivul. Sau poate doar nu putea suporta ca în centrul atenției să se afle altcineva.

Pe pajiștea de la Casa Albastră, Shin și-a tras umerii înapoi și a aruncat o privire în direcția lui Choi, care stătea de vorbă cu niște invitați, la câțiva pași de el. Era fermecătoare în rochia neagră, lungă, cu bijuteriile decorative atrăgând privirea spre sânii ei, de parcă decolteul adânc nu ar fi fost suficient. (În contrast, Prima Doamnă purta o rochie tradițională, *hanbok*, lungă, încrețită sub talie, ascunzându-și șoldurile și picioarele sub abundența de pliuri, cu gulerul închis la gât.) Părul negru, des al lui Choi era strâns la spate, scoțându-i în evidență trăsăturile delicate ale feței. Cerceii îi atârnavă strălucitori, iar machiajul atent aplicat îi evidenția ochii întunecați și buzele pline, pe care le recunoștea oricine.

Choi devenise celebră cu mult înainte de regizorul Shin sau președintele Park; de fapt, începuse deja să-și facă un nume pe scenă înainte de sfârșitul Războiului din Pacific, când Coreea era încă o singură țară. De atunci fusese nelipsită în revistele ilustrate și ziarele de scandal. În perioada Războiului din Coreea dintre anii 1950 și 1953, care provocase atâtea traume, lucrase ca animatoare de scenă pentru *ambele* părți și se zvonea că trăise ca prostituată în tabăra armatei, dezbrăcându-se noaptea în paturile soldaților după ce cântase și dansase pentru ei seara. Conform altor zvonuri, ar fi petrecut mai toată perioada războiului ca amantă a unui general american. După armistițiul mai fusese un scandal, când își părăsise primul soț, un cameraman mai în vârstă decât ea, care suferea de tuberculoză și fusese invalid de război, pentru tânărul și atrăgătorul regizor, în curs de afirmare, Shin Sang-ok. Cu Choi în rolurile principale, averea lui Shin crescuse amețitor și cu fiecare succes al filmelor sale elegante, sofisticate, statutul lui Choi se ridica, impresionant, de la cel de femeie de moravuri ușoare care provocase scandaluri, la acela de bun al patrimoniului național.

Fotograful gesticula, indicându-le tuturor să stea liniștiți și mai aproape unul de altul. O clipă mai târziu, blițul camerei a fulgerat, immortalizându-i pe cei trei, care, fiecare în felul său, erau pregătiți să catapulteze cinematografia din Coreea de Sud din obscuritate spre recunoașterea internațională. Camera a prins imaginea lui Shin cu mâinile la spate și umerii ridicați, cu o expresie de mândrie disprețuitoare pe față. Alături, președintele arbora ținuta rigidă a unui militar, costumul negru se estompa în întuneric, blițul nefiind destul de puternic pentru a lumina în jur, iar chipul generalului arăta ca o mască enigmatică, ușor amenințătoare.

Choi stătea ușor întoarsă spre dreapta, captivată, cu privirea îndreptată spre soțul său.